

УДК 321.01

DOI: 10.35432/tisb292023289643

ДОВІРА ДО ДЕРЖАВИ: ЯК ЗАХИСТИТИ НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ЗАРАДИ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ

Клименко Анастасія Сергіївна

доктор філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»,
доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій
Національний університет «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-5831-8025>

Формування довіри до держави полягає у реалізації заходів спрямованих на дотримання прав і свобод громадян, забезпечення демократичних процесів, встановлення соціальної справедливості, подолання корупції, дотримання високої якості надання публічних послуг, налагодження ефективної роботи державних органів влади, зокрема об'єктивної роботи із забезпеченням принципів законності та прозорості правоохоронних органів та судів.

Якщо громадяни не мають довіри до держави, це може призвести до скептицизму та недовіри до демократичних процесів, а також до зростання напруженості та конфліктів всередині країни. Основними індикаторами у реалізації заходів з метою формування довіри до держави є забезпечення:

- Прозорості та відкритості діяльності держави: Державні органи мають створювати вільний доступ громадськості до публічної інформації про свою діяльність, в тому числі про прийняття управлінських рішень та витрати бюджетних коштів.

- Прав та свобод громадянина: Держава повинна гарантувати права та свободи кожного громадянина та діяти на підтримку цих прав.

- Протидії будь-яким проявам корупції: Корупція є однією з найбільших загроз для довіри до держави. Державні інституції мають бути забезпечені засобами контролю за корупцією та накладанням належних покарань.

- Взаємодії з громадськістю: Держава має сприяти активній взаємодії з громадськістю, забезпечувати її участь у процесах прийняття рішень та вирішення питань, що стосуються життя людей.

- Розвитку демократичних процесів: Держава має діяти на підтримку розвитку демократичних процесів, забезпечувати можливість для громадян виражати свою думку та брати участь у прийнятті рішень.

- Ефективності використання бюджетних коштів: Державні органи мають забезпечувати ефективне використання бюджетних коштів.

У сучасних умовах повномасштабного вторгнення росії на територію України та активної російської пропаганди, довіра українців до державних та соціальних інститутів тільки зростає.

У порівнянні з результатами опитування Фонду «Демократичні ініціативи» отриманими у серпні 2021 року, станом на серпень 2022 року, серед українців зріс баланс довіри [1] до всіх державних органів та соціальних інститутів, які були включені в опитування. Виняток - низька довіра до політичних партій. Зростання суспільної довіри свідчить про високий рівень соціальної згуртованості громадян.

Найбільше, за рік, баланс довіри зріс до Президента України (+92%). Більш ніж на 50% зріс баланс довіри до ключових державних органів, які зараз займаються захистом

держави: МВС (+65%), Національної гвардії (+64%), РНБО (+56%), Національної поліції (+54%), ДБР (+53%), Прикордонної служби (+53%), добровольчих загонів (+52%) та ДСНС (+50%).

Станом на серпень 2022 року, найбільший позитивний баланс довіри мають: ЗСУ (91%), ДСНС (82%), Національна гвардія (81%), волонтерські організації (77%), Прикордонна служба (74%), добровольчі загони (73%) та Президент України (71%). Найменше ж довіряють українці політичним партіям (-55%), судовій системі (-46%), чиновникам (-46%), комерційним банкам (-37%) та Верховній Раді (-19%) [1].

Проаналізувавши показники рівня довіри до державних органів влади та соціальних інститутів та виявивши позитивну динаміку у порівнянні з іншими роками, доречно наголосити на необхідності підтриманні високого рівня довіри до держави реалізуючи усі необхідні заходи, які було зазначено вище.

Слід зазначити, що на нашу думку, важливим чинником формування довіри до держави є збереження та захист її національних інтересів.

Кожна країна має свої унікальні можливості та виклики. Забезпечення національних інтересів вимагає комплексного підходу, оскільки інтереси нації можуть бути пов'язані з різними аспектами, такими як економіка, політика, культура та іншим [2].

Одним із основних аспектів забезпечення національних інтересів є захист території, національної безпеки та економічних інтересів від зовнішніх загроз [3]. В основі цього лежить захист державного кордону та території від ворожих дій, боротьбу з тероризмом та іншими формами злочинності, захист економіки від зовнішніх негативних впливів, таких як дискримінаційні мита, та інше. Для захисту національної безпеки та економічних інтересів держави використовують різні механізми, такі як військова сила, спецслужби, дипломатичні зусилля, економічні санкції тощо.

Наступним за важливістю забезпечення національних інтересів є активна взаємодія з іншими державами, щоб досягти спільних цілей та захистити спільні інтереси. Це може включати дипломатичні зусилля, укладення угод, розвиток торгових відносин та інші заходи, що сприятимуть досягненню системності у забезпеченні національній безпеці у майбутньому.

Окремим інструментом забезпечення національних інтересів є захист культурної спадщини та ідентичності нації, зокрема мови, традицій та історії [2]. У даному випадку йдеться про збереження та охорону національних пам'яток культури, розвиток культурної інфраструктури та підтримку національної мови. Що стосується мови, важливим є підтримка мовної політики, яка забезпечує можливість використання національної мови в різних сферах життя, зокрема в освіті, культурі, науці та державному управлінні.

Також, до важливих компонентів забезпечення національних інтересів входить управління економікою та забезпечення економічного розвитку нації [3]. У цьому контексті важливим чинником виступає розвиток внутрішньої економіки: держави можуть зосереджуватися на розвитку внутрішньої економіки, щоб забезпечити свої національні інтереси. Це може включати захист внутрішнього ринку, підтримку національної промисловості та розвиток нових технологій.

Таким чином, встановлено, що важливим чинником формування довіри до держави є збереження та захист її національних інтересів. До забезпечення національних інтересів належить: захист території, національної безпеки та економічних інтересів; взаємодія та заключення договорів та угод з іншими державами; захист культурної спадщини та ідентичності нації; управління економікою, а також створення вільного доступу до освіти, охорони здоров'я, соціальної сфери тощо.

Список літератури

1. Довіра до держави: як зберегти національну єдність заради перемоги URL: <https://dif.org.ua/article/dovira-do-derzhavi-yak-zberegti-natsionalnu-ednist-zaradi-peremogi>
2. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-01/Vlasuk-fin-99d56.pdf>

3. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с. URL: <https://ktru.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf>